

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1395/2511

นายคง สุขภักข โจทก์ โดยผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา โจทก์ ผู้เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ โจทก์ นางฝอย กรักกระโทก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1552, ป.พ.พ. มาตรา 1555, ป.พ.พ. มาตรา 1556, ป.พ.พ. มาตรา 1574, ป.พ.พ. มาตรา 1575, ป.วิ.พ. มาตรา 42, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 67, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 70

ย่อ / หลักกฎหมาย

กรณีที่เกี่ยวข้องกับผู้เยาว์อันว่าด้วยเรื่องอำนาจปกครองและความปกครองนั้นไม่เหมือนกับคดีธรรมดาสามัญอื่นทั่วไปบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 4 ลักษณะ 2 หมวด 2 และ 3 ให้อำนาจแก่ศาลเป็นพิเศษ ในอันที่จะป้องกันสวัสดิภาพและรักษาผลประโยชน์ของผู้เยาว์ แม้ผู้เยาว์นั้นจะมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่แล้ว ศาลก็มีอำนาจที่จะสั่งถอนอำนาจปกครองเสียบางส่วนหรือทั้งหมด และจะสั่งถอนผู้ปกครองเสียก็ได้ อำนาจเช่นนี้ศาลจะสั่งเองโดยไม่จำเป็นต้องมีใครร้องขอก็ได้ในเมื่อมีคดีเดิมเรื่องตั้งผู้ปกครองอยู่แล้ว หรือจะสั่งในเมื่อมีบุคคลผู้มีสิทธิร้องขอขึ้นมาก็ได้ตามมาตรา 1552, 1574 และ 1575 เพราะอำนาจควบคุมและคุ้มครองของศาลยังคงมีอยู่เรื่อยไป (อ้างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 797/2499) โจทก์ฟ้องขอให้ศาลสั่งถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์ตามคำสั่งศาล และตั้งโจทก์เป็นผู้ปกครองแทน การฟ้องขอให้ถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้เยาว์ เมื่อปรากฏเรื่องการใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ต่อศาลภายหลังที่มีคดีเดิมเรื่องตั้งผู้ปกครอง ศาลมีอำนาจที่จะนำมาตรา 1552 มาบังคับคดีและเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเข้ามาในการไต่สวนเกี่ยวกับการถอนผู้ปกครองเดิมและการตั้งผู้ปกครองใหม่ได้ แม้โจทก์จะถึงแก่ความตายในระหว่างพิจารณา ก็ไม่จำเป็นที่ศาลจะต้องสั่งจำหน่ายคดี

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์มีศักดิ์เป็นตาเด็กชายวีระ เกณฑ์กระโทกนางสาวครบิฑามารดาของเด็กชายวีระถึงแก่กรรมหมด จำเลยซึ่งเป็นพี่นางสาวครได้ยื่นคำร้องเท็จต่อศาลขออำนาจเป็นผู้ปกครองศาลหลงเชื่อจึงมีคำสั่งตั้งจำเลยเป็นผู้ปกครองเด็กชายวีระและให้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินแทน จำเลยได้เบียดบังทรัพย์สินมรดกของเด็กชายวีระ และใช้อำนาจปกครองเป็นปฏิปักษ์ต่อเด็กอย่างร้ายแรงจึงขอให้ศาลสั่งถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองและตั้งโจทก์เป็นแทน จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยมิได้ประพฤติชั่วหรือเป็นภัยอย่างใดต่อการปกครองและกองทรัพย์สิน ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ สืบเสาะข้อเท็จจริงแล้ว รายงานความเห็นฯ คดีควรได้รับการพิจารณาจากศาลโดยตรง ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์จำเลยเสร็จ โจทก์ถึงแก่กรรม ศาลจึงเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจฯ เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ต่อไปแล้ววินิจฉัยว่า จำเลยบกพร่องในเรื่องความสามารถ ละเลยและเลินเล่ออย่างร้ายแรงในหน้าที่ หากปล่อยให้จำเลยเป็นผู้ปกครองต่อไป ประโยชน์ของเด็กชายวีระจะต้องเป็นอันตราย จึงพิพากษาให้ถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองเด็กชายวีระผู้เยาว์ และตั้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้ปกครองแทนตั้งแต่วันพิพากษามาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา

1574, 1555, 1556 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 70 ให้ จำเลยทำบัญชีทรัพย์สินและส่งมอบทรัพย์สินของเด็กชายวีระแก่ผู้อำนวยการสถานพินิจฯ ผู้ปกครองใหม่ภายใน 20 วัน จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยฎีกา ศาลฎีกาแผนก คดีเด็กและเยาวชนวินิจฉัยว่า ตามที่จำเลยฎีกาว่าคดีนี้เป็นคดีเฉพาะตัวนายคง สูงภข เมื่อนายคง ตาย คดีย่อมระงับด้วยเหตุแห่งการตายของนายคงโดยสิ้นเชิง หากอาจมีตัวแทนเข้ามาแทนที่ได้ อีกต่อไปไม่ได้ และต้องถือว่าสิทธิที่จะฟ้องร้องว่ากล่าวเพิกถอนอำนาจจำเลยได้ระงับลงทันที อำนาจ และสิทธิของจำเลยย่อมกลับคืนสู่ฐานะเดิมเสมือนไม่ได้ถูกฟ้องร้อง จะนำบทบัญญัติมาตรา 1552 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับไม่ได้ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ในฎีกาที่ 797/2499 คดีระหว่างนางปาน จำปาทาสี มารดาและผู้แทนโดยชอบธรรมของเด็กหญิงจำนวน จำปาทาสี ฯลฯ ผู้ร้อง นายสุบิน ยิงรัมย์ ผู้คัดค้าน แล้วว่ากรณีที่เกี่ยวกับผู้เยาว์อันว่าด้วยเรื่อง อำนาจปกครองและความปกครองนี้ ไม่เหมือนกับคดีธรรมดาสามัญอื่นทั่วไป ดังจะเห็นได้จาก บทบัญญัติต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ลักษณะ 2 หมวด 2 และหมวด 3 ซึ่งให้อำนาจแก่ศาลเป็นพิเศษ ในอันที่จะป้องกันสวัสดิภาพและรักษาผลประโยชน์ของผู้เยาว์ แม้ ผู้เยาว์นั้นจะมีบิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่แล้ว ศาลก็มีอำนาจที่จะสั่งถอนอำนาจปกครองเสีย บางส่วนหรือทั้งหมด และจะสั่งถอนผู้ปกครองเสียก็ได้ อำนาจเช่นว่านี้ ศาลจะสั่งเองโดยไม่จำเป็นต้อง มีใครร้องขอก็ได้ ในเมื่อมีคดีเดิมเรื่องตั้งผู้ปกครองอยู่แล้ว หรือจะสั่งในเมื่อมีบุคคลผู้มีสิทธิร้องขอ ขึ้นมาก็ได้ตามมาตรา 1552, 1574 และ 1575 เพราะอำนาจควบคุมและคุ้มครองของศาลยังคงมี อยู่เรื่อยไป คดีนี้ก็ฟังได้ตั้งศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาว่า นายคงโจทก์มิได้ฟ้องเพียงแต่ขอให้ตั้งนายคง เป็นผู้ปกครองเด็กชายวีระเท่านั้น แต่ยังฟ้องขอให้ถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองเด็กชาย วีระด้วย อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ของเด็กชายวีระ ดังนั้นเห็นได้ว่าได้มีเรื่องการใช้อำนาจ ปกครองเด็กปรากฏขึ้นต่อศาลภายหลังที่มีคดีเดิมเรื่องตั้งผู้ปกครองอยู่แล้ว ศาลจึงมีอำนาจที่จะนำ มาตรา 1552 มาบังคับคดี และศาลชอบที่จะเรียกผู้อำนวยการสถานพินิจ ฯ เข้ามาในการไต่สวน เกี่ยวกับการถอนผู้ปกครองเดิมและการตั้งผู้ปกครองใหม่ทั้งนี้แม้ศาลล่างจะใช้คำว่าให้เข้ามาเป็น คู่ความแทนนายคง ก็ถือได้ว่า เป็นการดำเนินการส่วนหนึ่งในการไต่สวนนั่นเอง ในข้อเท็จจริง ศาลฎีกาฟังว่า พฤติการณ์ของจำเลยเป็นการสื่อแสดงถึงความสามารถหรือการหย่อน ความสามารถของจำเลยในหน้าที่ผู้ปกครองตามมาตรา 1574 ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยศาลล่างที่ พิพากษาให้ถอนจำเลยออกจากความเป็นผู้ปกครองเด็กชายวีระ พิพากษายืน

องค์คณะ

ไพบย เลขยานนท์ · จินตา บุญยอาคม · ถาวร หุตะโกวิท

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1395/2511>